

โครงการวังหีบอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช

พระราชดำริ เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๓๓ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชพระราชทานพระราชดำริ ดังความตอนหนึ่งว่า ...ควรพิจารณาวางโครงการและก่อสร้างอ่างเก็บน้ำปิดกั้นคลองวังหีบและอ่างเก็บน้ำสาขาที่บริเวณบ้านนาหลวงเสนและบ้านนาประดิษฐ์ ตลอดจนฝายทดน้ำต่าง ๆ ในเขตอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อจัดหาน้ำช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกในเขตหลายตำบลของอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามที่ราษฎรได้กราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทาน...

ที่ตั้งโครงการ บ้านสระแก้ว หมู่ที่ ๑ และบ้านคอกช้าง หมู่ที่ ๕ ต.นาหลวงเสน อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช

ลักษณะโครงการ เป็นโครงการชลประทานขนาดกลาง หน่วยงานเป็นเขื่อนหินถมแกนดินเหนียวยาว ๓๖๐.๕๐ เมตร สูง ๗๑.๐๐ เมตร สันเขื่อนกว้าง ๑๐.๐๐ เมตร มีความจุอ่างเก็บน้ำที่ระดับเก็บกักน้ำปกติ ๒๐.๑๐ ล้านลูกบาศก์เมตร อาคารประกอบได้แก่ อาคารระบายน้ำล้น อาคารท่อน้ำลงลำน้ำเดิม อาคารท่อน้ำส่งน้ำดิบ ถนนบริเวณโครงการ และระบบส่งน้ำให้พื้นที่รับประโยชน์ด้านเกษตรกรรม ๑๓,๐๑๔ ไร่ การวิเคราะห์ผลตอบแทนด้านเศรษฐศาสตร์ (ที่อัตราคิดลดร้อยละ ๘) มีอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ (EIRR) เท่ากับร้อยละ ๘.๒๒

แผนงานโครงการ จำนวน ๕ ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

วงเงินลงทุนโครงการทั้งสิ้น ๒,๓๗๗.๖๔๔ ล้านบาท

ผลประโยชน์ที่จะได้รับ

๑. พื้นที่รับประโยชน์ด้านเกษตรกรรม ๑๓,๐๑๔ ไร่ ครอบคลุม ๒๔ หมู่บ้าน ใน ๔ ตำบล (นาหลวงเสน หนองหงส์ ควนกรต นาไม้ไผ่) อำเภอทุ่งสง (รวม ๑๒,๘๒๑ ครัวเรือน ประชากร ๔๐,๑๙๓ คน)
๒. พื้นที่ได้รับประโยชน์ด้านอื่น ๆ (๑) จัดสรรน้ำรักษาระบบนิเวศปีละ ๒ ล้านลูกบาศก์เมตร (๒) อุปโภค - บริโภคปีละ ๑ ล้านลูกบาศก์เมตร (๓) ส่งน้ำดิบผลิตประปาเฉลี่ยปีละ ๕ ล้านลูกบาศก์เมตร ให้แก่ เขตพื้นที่บริการจำหน่ายน้ำ จำนวน ๖ แห่ง (เทศบาลเมืองทุ่งสง อบต.ถ้ำใหญ่ อบต.หนองหงส์ อบต.ชะมาย อบต.ควนกรต และเทศบาลตำบลนาบอน) รวมทั้งเป็นโครงการสำคัญที่สนับสนุนระบบเศรษฐกิจของภาคใต้ เนื่องจากอำเภอทุ่งสงเป็นศูนย์กลางระบบโลจิสติกส์ภาคใต้และอุตสาหกรรมยางพาราที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง

สรุปสถานภาพปัจจุบัน

๑. ด้านการศึกษา การศึกษาความเหมาะสมและผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) แล้วเสร็จ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ และศึกษาทบทวนรายงาน EIA แล้วเสร็จกันยายน ๒๕๕๗ ซึ่งได้ผ่านมติที่ประชุมคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ (คชก.) เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๘ และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (กก.วล.) ได้มีมติเห็นชอบต่อรายงาน EIA ในคราวการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙

๒. ด้านสำรวจ - ออกแบบ แล้วเสร็จเมษายน ๒๕๕๖

๓. ด้านการจัดหาที่ดิน พื้นที่เขื่อนหัวงานและอาคารประกอบ อาคารที่ทำการและบ้านพัก บ่อยืมดิน ถนนทดแทนน้ำท่วม และแนวท่อน้ำ รวมประมาณ ๘๒๘ ไร่ เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าปลายคลองวังหีบทั้งหมด และมีพื้นที่อ่างเก็บน้ำ เนื้อที่ ๑๑๘ ไร่ ทับซ้อนอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ กรม

ชลประทานได้ยื่นเรื่องเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙ ขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ภายในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และยื่นเรื่องเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ ขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ภายในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกโยง เนื้อที่ ๑๑.๔๔ ไร่ ปัจจุบันคณะเจ้าหน้าที่ยังไม่สามารถเข้าตรวจสอบสภาพพื้นที่ป่าได้ เนื่องจากยังมีราษฎรในพื้นที่อ้างเก็บน้ำบางส่วนไม่เห็นด้วยและคัดค้านการก่อสร้างโครงการวังหีบฯ

๔. ด้านการมีส่วนร่วม กรมชลประทานได้ดำเนินการมีส่วนร่วมของประชาชน การประชุมชี้แจงเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการในพื้นที่และรับฟังความคิดเห็นราษฎรผู้ได้รับผลกระทบตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบัน สรุปดังนี้ การจัดประชุมชี้แจงทั้งหมด รวม ๕๕ ครั้ง (ระดับจังหวัด ๑๔ ครั้ง ระดับอำเภอ ๕ ครั้ง ระดับท้องถิ่น ๓๖ ครั้ง) เข้าร่วมประชุมชี้แจงองค์การบริหารส่วน (คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ) รวม ๓ ครั้ง โดยสามารถสรุปผลการสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบัน พบว่ามีราษฎรผู้ต้องการให้ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำวังหีบร้อยละ ๗๐ ทั้งนี้ สำหรับผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงส่วนใหญ่ไม่ต้องการให้ก่อสร้างโครงการเนื่องจากไม่ต้องการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานที่อยู่อาศัยแห่งใหม่

๕. ด้านการอนุมัติโครงการ

๕.๑ การประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ครั้งที่ ๔/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ มติที่ประชุมเห็นชอบในหลักการ และให้กรมชลประทานดำเนินการปรับแผนให้สอดคล้องกับงบประมาณที่มีอยู่ และนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติโครงการต่อไป

๕.๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีความเห็นและข้อเสนอแนะเมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐ รวม ๔ ข้อ ทั้งนี้ ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ปัจจุบันกรมชลประทานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินโครงการวังหีบฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้องตามความเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าว สรุปดังนี้

๑) การขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ภายในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติป่าปลายคลองวังหีบ เนื้อที่ประมาณ ๘๒๘ ไร่ ตามที่กรมชลประทานได้มีหนังสือเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙ ขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ นั้น คณะเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบสภาพป่ายังไม่สามารถเข้าทำการตรวจสอบสภาพพื้นที่ป่าได้ เนื่องจากติดปัญหาการคัดค้านของราษฎรกลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำเขาเหมน - วังหีบ รวมทั้งกรมป่าไม้ได้รับหนังสือคัดค้านดังกล่าวจากกลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำเขาเหมน - วังหีบด้วย ในการนี้ จังหวัดนครศรีธรรมราชได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งน้ำ “โครงการวังหีบอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ร.๙) จังหวัดนครศรีธรรมราช” เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๐ รวมทั้งได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ ปรับปรุงองค์ประกอบคณะทำงานให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนเพื่อดำเนินการแก้ไขการพัฒนาแหล่งน้ำและประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมติที่ประชุมคณะทำงานฯ เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐ เห็นชอบเป็นเอกฉันท์ในการก่อสร้างโครงการวังหีบฯ โดยให้มีการประชาสัมพันธ์ ชี้แจงข้อมูลทำความเข้าใจ และสร้างการรับรู้กับราษฎรในพื้นที่ตลอดจนกลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำเขาเหมน - วังหีบ เพื่อให้เข้าใจถึงเหตุผลและความจำเป็นในการดำเนินโครงการ การช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ รวมทั้งให้เร่งดำเนินการสำรวจผู้ได้รับผลกระทบ ให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบทรัพย์สินที่อยู่อาศัยพื้นที่พิชของราษฎร และคณะกรรมการพิจารณาราคาที่ดินโดยขอให้เร่งดำเนินการจ่ายเงินช่วยเหลือเยียวยาราษฎรที่ได้รับผลกระทบโดยเร็ว ถูกต้อง และโปร่งใสรวมทั้งจังหวัดนครศรีธรรมราชได้มีหนังสือเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๐ ถึงกรมชลประทาน สรุปว่า ยินดีให้การสนับสนุนและขับเคลื่อนโครงการวังหีบฯ ให้บรรลุวัตถุประสงค์โครงการต่อไป

๒) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แจ้งว่าได้ตรวจสอบพื้นที่การก่อสร้างโครงการวังหีบฯ ปรากฏว่า มีพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกโยง เนื้อที่ประมาณ ๑๑.๔๔ ไร่ ซึ่งการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำจำเป็นต้องมีการเข้ายึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า และมีการกระทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หาย หรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วยท่วมล้น หรือปิดหรือกีดขวางแก่ทางน้ำ หากมีความจำเป็นต้องก่อสร้างอ่างเก็บน้ำอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ต้องดำเนินการเพิกถอนพื้นที่ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติโดยการตราพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ปัจจุบันกรมชลประทานได้มีหนังสือเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ ถึงกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๕ เพื่อขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ภายในเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกโยง เนื้อที่ประมาณ ๑๑.๔๔ ไร่ ต่อไป

๓) การผ่อนผันการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำโครงการวังหีบฯ เป็นพื้นที่สงวนรักษาไว้เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารโดยเฉพาะตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ กรมชลประทานต้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะมาตรการการใช้ที่ดินในเขตลุ่มน้ำอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะการควบคุมการชะล้างพังทลายของดิน การบำรุงรักษาป่าธรรมชาติ การปลูกป่าทดแทนและการป้องกันการบุกรุกป่าจากการดำเนินโครงการทั้งในระยะก่อสร้างและระยะเปิดดำเนินโครงการ ในกรณีนี้ กรมชลประทานได้มีการศึกษาและปรับปรุงมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIMP) โครงการวังหีบฯ ตามแนวทางข้อเสนอแนะมาตรการการใช้ที่ดินในเขตลุ่มน้ำภาคใต้ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ รวมทั้งแผน EIMP ดังกล่าวได้ผ่านความเห็นชอบจาก คชก. กก.วล. และ กนช. เรียบร้อยแล้ว

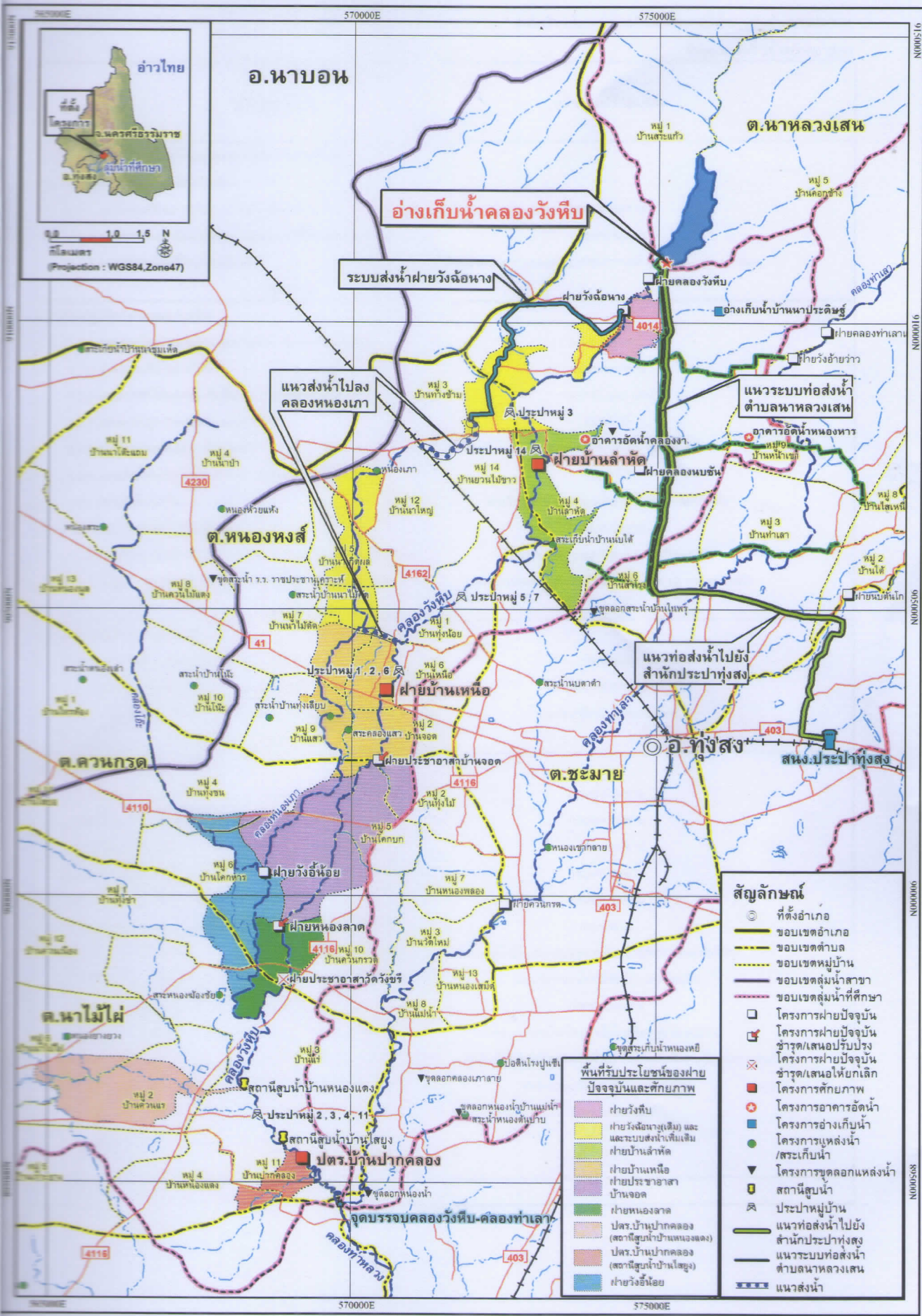
๔) กรมชลประทานต้องจัดตั้งงบประมาณเพื่อดำเนินงานตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIMP) อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนปฏิบัติการปลูกป่าทดแทนและดูแลรักษา การลดผลกระทบด้านสัตว์ป่า การจัดตั้งหน่วยพิทักษ์ป่า การจัดตั้งจุดสกัดบริเวณถนนทางเข้าอ่างเก็บน้ำ การติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมของการดำเนินการต่อทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า และการติดตามตรวจสอบการกัดเซาะและการตกตะกอน ในกรณีนี้ กรมชลประทานได้มีการจัดทำแผน EIMP อย่างครบถ้วน และรวมอยู่ในงบประมาณค่าก่อสร้างโครงการแล้ว เป็นวงเงินทั้งสิ้น ๑๐๐.๓๕๑ ล้านบาท

ปัจจุบันอยู่ระหว่างกรมชลประทานเตรียมเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติดำเนินโครงการวังหีบอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดนครศรีธรรมราชกรอบวงเงินงบประมาณก่อสร้างโครงการ ๒,๓๗๗.๖๔๔ ล้านบาท แผนงานโครงการ ๕ ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) และขออนุมัติผ่อนผันมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๓๒ กรณีการขอใช้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ เพื่อให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมชลประทาน) สามารถเข้าใช้พื้นที่สำหรับการก่อสร้างโครงการวังหีบฯ ต่อไป

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จะเป็นการดำเนินการด้านประชาสัมพันธ์และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนคู่ขนานไปกับการก่อสร้างโครงการ โดยเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ โดยใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปี

ปัจจุบันอยู่ระหว่างประชาสัมพันธ์ชี้แจงทำความเข้าใจกับราษฎรผู้ได้รับผลกระทบ เพื่อขอเข้าตรวจสอบพื้นที่ป่า

แผนที่โครงการวังหีบอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช

สัญลักษณ์

- ที่ตั้งอำเภอ
- ขอบเขตอำเภอ
- ขอบเขตตำบล
- ขอบเขตหมู่บ้าน
- ขอบเขตลุ่มน้ำสาขา
- ขอบเขตลุ่มน้ำศึกษา
- โครงการฝายปัจจุบัน
- ▣ โครงการฝายปัจจุบัน ชาติ/เสนอปรับปรุง
- ▣ โครงการฝายปัจจุบัน ชาติ/เสนอให้ยกเลิก
- ▣ โครงการกักตักภาพ
- ▣ โครงการอาคารอัตโนมัติ
- ▣ โครงการอ่างเก็บน้ำ
- โครงการชลประทาน /สระเก็บน้ำ
- ▣ โครงการขุดลอกแหล่งน้ำ
- ▣ สถานีสูบน้ำ
- ▣ ประปาหมู่บ้าน
- ▣ แนวท่อส่งน้ำไปยัง สำนักประปาทุ่งสง
- ▣ แนวระบบท่อส่งน้ำ ตำบลนาหลวงเสน
- ▣ แนวส่งน้ำ

พื้นที่รับประโยชน์ของฝาย ปัจจุบันและศักยภาพ

- ▣ ฝายวังหีบ
- ▣ ฝายวังเสนาง(เดิม) และ ระบบส่งน้ำเพิ่มเติม
- ▣ ฝายบ้านลำหัด
- ▣ ฝายบ้านเหนือ
- ▣ ฝายประชาอาสา บ้านออก
- ▣ ฝายหนองลาด
- ▣ ฝายบ้านปากคลอง (สถานีสูบน้ำบ้านหนองแดง)
- ▣ ฝายบ้านปากคลอง (สถานีสูบน้ำบ้านไผ่สูง)
- ▣ ฝายวังอ้อย